

Komvux betydelse för yrkeshögskolan

Antagna till yrkeshögskolan 2020 som tidigare studerat på komvux

Komvux betydelse för yrkeshögskolan Antagna till yrkeshögskolan 2020 som tidigare studerat på komvux

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Befolkning och Välfärd
701 89 Örebro
010-479 40 00

Förfrågningar Sofi Petrell
010-479 64 76
sofi.petrell@scb.se

Paula Kossack
010-479 60 05
paula.kossack@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Komvux betydelse för yrkeshögskolan Antagna till yrkeshögskolan 2020 som tidigare studerat på komvux A40 Temarapporter 2021:3

Adult education prior to higher vocational education

Producer Statistics Sweden, Population and Welfare
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries Sofi Petrell
+46 10 479 64 76
sofi.petrell@scb.se

Paula Kossack
+46 10 479 60 05
paula.kossack@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Adult education prior to higher vocational education.

URN:NBN:SE:SCB-2021-A40BR2103_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se.
This publication is only available in electronic form on www.scb.se.

Förord

I serien Temarapporter presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken. Utöver den officiella statistiken inom statistikområdet Befolkningens utbildning görs även tematiska undersökningar. Dessa undersökningar fördjupar den officiella statistiken om befolkningens utbildning eller belyser nya frågeställningar på området som är aktuella i samhällsdebatten.

Yrkeshögskolan har sedan starten 2009 byggts ut alltmer. En viktig förutsättning för utbyggnaden är att det finns tillräckligt många behöriga sökande. Personer som saknar grundläggande eller särskild behörighet till yrkeshögskolan kan få den genom komvux. Hur många har då läst på komvux innan yrkeshögskolan och vad har de läst? Det ger den här rapporten svar på.

Rapporten riktar sig främst till dem som arbetar med att utforma regelverk och skapa förutsättningar för utbildningsformen Yrkeshögskolan, såsom Utbildningsdepartementet och Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Men även andra aktörer inom yrkeshögskolan kan vara intresserade av rapporten, till exempel företrädare för utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter.

Rapporten har utarbetats av Paula Kossack och Sofi Petrell vid enheten för statistik om utbildning och arbete.

SCB i juni 2021

Magnus Sjöström
Avdelningschef

Katarina Wizell
Enhetschef

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Inledning	7
En kort beskrivning av behörighet till YH.....	7
Grundläggande behörighet och särskilda förkunskapskrav	7
Läsa in behörighet till YH på komvux.....	7
Behörig genom validering av reell kompetens.....	8
Behörighetsgivande förutbildning – ett sätt att uppnå behörighet	8
Skäl till att läsa på komvux	9
En första beskrivning av komvuxstudier innan YH	10
Vilka läser på komvux?	11
En fjärdedel har läst på komvux någon gång under treårsperioden innan YH	12
Vanligt med komvuxstudier i alla åldersgrupper	13
Vanligast att läsa på komvux bland utrikes födda som varit i Sverige kort tid	14
Studerandes tidigare utbildningsnivå.....	15
Högst andel har läst på komvux av dem med kortare gymnasial utbildning	17
De flesta högutbildade som läser på komvux är utrikes födda	17
Vanligt med komvuxstudier bland kvinnor med yrkesförberedande gymnasieutbildning	18
Vanligast med komvuxstudier innan studier på YH inom Data/IT	20
Omfattning och inriktning på komvuxstudierna	22
Vanligast att ta poäng inom teoretiska kurser	22

Yrkeskurser vanligare bland inrikes födda.....	22
Små skillnader mellan personer med olika utbildningsnivå.....	24
Längre studier något vanligare bland dem som läst yrkesämnen.....	25
Data/IT-utbildning vanligast bland män och Vård- och omsorgsprogrammet bland kvinnor.....	26
Kurser i Engelska och Svenska som andraspråk vanligast	27
Grundskolekurser – Svenska som andraspråk vanligast	27
Gymnasiekurser – Engelska och Svenska som andraspråk vanligast	27
Avslutande reflektioner	30
Kort om statistiken	31
Statistikens ändamål och innehåll.....	31
Statistikens framställning.....	31
Statistikens kvalitet	33
Adult education prior to higher vocational education	35
Summary	35

Sammanfattning

Yrkehögskolan (YH) har byggts ut alltmer under de senaste åren. En viktig förutsättning för expansionen är att det finns tillräckligt många behöriga sökande till utbildningarna. Behörigheten till YH består av den grundläggande behörigheten och eventuella särskilda förkunskapskrav som varierar från utbildning till utbildning. De särskilda förkunskapskraven avser i huvudsak kurser från nationella program i gymnasieskolan. Den som saknar behörighet har sedan 2017 rätt att läsa in den inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux).

Komvux är en viktig utbildningsform för att öka antalet behöriga sökande till yrkehögskolan. Antalet elever i komvux är stort och endast en liten andel av dem påbörjar YH-utbildningar. För YH är dock komvux desto viktigare: Bland dem som påbörjade YH-utbildningar 2020 har knappt var femte tagit poäng på komvux året innan. Under treårsperioden innan YH har ungefär var fjärde studerande någon gång tagit poäng på komvux. Andelen är något högre bland kvinnor än bland män.

Bland utrikes födda är andelen som läst på komvux någon gång under treårsperioden innan YH dubbelt så hög som bland inrikes födda. Bland inrikes födda har ungefär 20 procent läst på komvux jämfört med ungefär 40 procent bland utrikes födda. Andelen är ännu högre bland dem som varit i Sverige kortare tid. De flesta högutbildade som läser på komvux innan studierna på YH är utrikes födda.

Ungefär 60 procent av de studerande har huvudsakligen tagit poäng inom teoretiska kurser och ungefär en tredjedel inom yrkesämnen. Bland de utrikes födda som varit i Sverige kortare tid är det ännu högre andelar som huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen.

De vanligaste kurserna på gymnasienivå är Engelska 6 och Svenska som andraspråk 2. Båda kurserna krävs för att få grundläggande behörighet till högskolestudier, men det är även många YH-utbildningar som har dessa kurser som särskilt förkunskapskrav.

Komvux är viktig för att komplettera med kurser i teoretiska ämnen och för att nyinvandrade kan skaffa sig tillräckliga kunskaper i svenska, vilket är en förutsättning för vidare studier. Men det behövs djupare analyser för att svara på frågan hur pass bra komvux fungerar för att uppnå särskilda behörigheter, särskilt inom yrkesämnen.

Inledning

En kort beskrivning av behörighet till YH

Grundläggande behörighet och särskilda förkunskapskrav

Den som vill läsa på yrkeshögskolan måste uppfylla kraven för grundläggande behörighet. Därutöver finns ofta särskilda förkunskapskrav som skiljer sig från utbildning till utbildning. Grundläggande behörighet har den som har en examen från gymnasieskolan eller motsvarande, exempelvis slutbetyg från gymnasiet om man har en äldre gymnasieutbildning.

De särskilda förkunskapskraven avser vanligen kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program. Många YH-utbildningar ställer krav på särskilda förkunskaper för att säkerställa att de studerande klarar av utbildningen. YH-utbildningar är eftergymnasiala och ska bygga vidare på gymnasieskolan. Ofta avser de särskilda förkunskapskraven teoretiska kurser, såsom en högre nivå av svenska, engelska eller matematik än vad som ingår i den grundläggande behörigheten. Andra förkunskapskrav kan vara yrkesområdesspecifika och omfatta kurser från specifika yrkesprogram på gymnasiet.

Läsa in behörighet till YH på komvux

Men vad gör då den som inte har grundläggande behörighet eller som inte läste den där kursen i matematik på gymnasiet som krävs för att komma in på en viss YH-utbildning? Inom komvux kan personen läsa in de kurser som saknas för att få rätt behörighet.

År 2017 ändrades skollagen och det blev en rättighet att läsa kurser för att få grundläggande eller särskild behörighet till YH-utbildningar. Hemkommunen ansvarar för att erbjuda utbildningen eller betala för den i annan kommun eller annat landsting.

Sedan 2018 listar MYH de komvuxkurser som varje kommun måste erbjuda¹. Enligt den statliga utredningen² som föregick lagändringen, ska det vara kurser som är vanligt förekommande som förkunskapskrav för YH-utbildningar.

---

¹ MYH (2018) *Myndigheten för yrkeshögskolans föreskrifter om kurser i kommunal vuxenutbildning för krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan* MYHFS 2018:2 <https://www.myh.se/Documents/Publikationer/Foreskrifter/MYHFS-2018-2.pdf>

² SOU 2018: 71 "En andra och en annan chans – ett komvux i tiden", sid 70

Behörig genom validering av reell kompetens

Det finns en öppning för dem som inte uppfyller de formella kraven på avklarad gymnasieutbildning eller krav på särskilda kurser från de nationella programmen på gymnasieskolan.

Genom att visa på utbildning, praktisk erfarenhet eller någon annan omständighet som gör att personen har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen kan den uppfylla kraven för den grundläggande behörigheten ändå. En liknande öppning finns för de särskilda förkunskapskraven: Även den sökande som bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för kan förklaras behörig. Högst 20 procent av årsplatserna i en utbildning får avsättas för sådana sökande. Den här behörighetsregeln kallas därför ”20-procentsregeln”.

Mer information hittar du i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan³ eller i MYH:s publikation ”Handbok för tillträde till yrkeshögskolan – 2020”⁴.

Av dem som hade sökt YH-utbildningar med start 2020 var 69 400 personer behöriga till minst en utbildning. Av dessa uppfyllde 11 procent den grundläggande behörigheten genom utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet. Det var 4 procent som förklarades behöriga med hjälp av 20-procentsregeln. Totalt blev 14 procent behöriga genom reglerna för bedömning av reell kompetens⁵.

Du hittar mer statistik om sökande till YH på www.scb.se/UF0701.

Behörighetsgivande förutbildning – ett sätt att uppnå behörighet

En hel del utbildningar inom YH bygger vidare på specifika yrkesinriktningar på gymnasieskolans yrkesprogram. Då finns risk att endast få personer är behöriga till YH-utbildningen. Det kan bero på att få personer har läst inriktningen på gymnasieskolan eller att kurserna inte är så vanliga inom komvux att det lätt går att komplettera med dem därifrån. Därför finns sedan 2017 möjlighet för utbildningsanordnare inom YH att anordna så kallade behörighetsgivande förutbildningar. De

---

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2009130-om-yrkeshogskolan_sfs-2009-130

⁴

https://www.myh.se/Documents/Publikationer/HandbokForTilltrade_reviderat_5juni2020_justerad_200703.pdf

⁵ En del sökande uppfyllde såväl reglerna för reell kompetens för grundläggande behörighet och reglerna för 20-procentsregeln. Därför är den totala andelen (14 procent) lägre än summan av de två behörighetsgrunderna.

som klarar förutbildningen har en garanterad plats på en specifik YH-utbildning.

Antalet som studerar på en förutbildning har ökat sedan möjligheten infördes. Enligt MYH:s statistiska årsrapport⁶ var det 2020 drygt 1 000 personer som deltog på en behörighetsgivande förutbildning. Av dem nådde 73 procent behörighet och 56 procent började studera på YH.

Skäl till att läsa på komvux

Komvux är en stor utbildningsform som uppfyller flera olika syften⁷. Några vanliga syften är följande:

- Den som saknar en fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning kan läsa in den på komvux.
- Den som behöver godkänt betyg i specifika kurser som krävs för att komma in på en särskild högskole- eller yrkeshögskoleutbildning kan läsa in dessa betyg.
- Många invandrare läser efter kurserna i komvux i svenska för invandare (sfi) kurser i svenska som andraspråk på grundskole- och sedan på gymnasial nivå. Det gäller för invandrare oavsett deras tidigare utbildningsnivå.
- Under det senaste årtiondet har yrkeskurserna på komvux byggts ut alltmer och förstärkts med statsbidrag. Betydelsen för kompetensförsörjningen har ökat. Komvux ska numera utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Skolverkets statistik om vad elever gör efter sina komvuxstudier ger en indikation på varför de läst på komvux. Den senaste uppföljningen⁸ avser de 74 900 personer som avslutat sina komvuxstudier 2017. Av dem som hade läst på gymnasial nivå var 44 procent etablerade på arbetsmarknaden under 2018. Ytterligare 22 procent hade osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden. Det kan vi tolka som att merparten läste på komvux för att stärka sin position på arbetsmarknaden.

Det var 20 procent som läste på högskolan och 6 procent befann sig i övriga studier. I den senare gruppen finns studerande på YH. Utifrån de

Etableringsmättet – ett registerbaserat mått för uppföljning

Etablerade: Förvärvsinkomst över en viss nivå. För 2018 är gränsen 16 400 kr i månaden i genomsnitt under året. Kan även ha studerat under året.

Osäker ställning: Relativt låg förvärvsinkomst alternativt att personen har varit öppet arbetslös under året. Har inte studerat under året.

Svag ställning: Låg förvärvsinkomst alternativt heltidsarbetslöshet under en stor del av året. Har inte studerat under året.

⁶ https://www.myh.se/Documents/Publikationer/Rapporter/2021/Statistisk_arsrapport_2021.pdf, sid 42

⁷ Läs mer i skollagen (2010:800). 20 kap. 2 § https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

⁸ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&verkform=Komvux%20exklusive%20sfi&omrade=Etableringsstatus&lasar=Etablering%20efter%20komvux%20%C3%A5r%202017&run=1>

resultaten kan vi konstatera att de allra flesta läste på komvux med andra syften än att få behörighet till YH.

En första beskrivning av komvuxstudier innan YH

I den här rapporten undersöker vi hur vanligt det är att studerande på YH har läst på komvux innan YH-utbildningen. Inga studier har tidigare gjorts om detta. Rapporten ger en första översikt där du kan läsa om vilka studerandegrupper inom YH som läst på komvux innan, hur mycket de har läst och vilken inriktning deras studier har haft.

Det finns inga registeruppgifter om med vilket syfte de studerande läste på komvux och om de redan då hade YH, eller till och med en särskild YH-utbildning, i sikte. Kanske läste de på komvux för att få en gymnasieexamen eller för att få tillräckliga kunskaper i svenska och att intresset för YH väcktes först senare. Det skulle krävas en enkätstudie för att få svar på det.

Vi har i den här rapporten inte haft möjlighet att undersöka i vilken utsträckning de studerande saknat kurser till den grundläggande behörigheten eller om de kompletterat på komvux för att uppnå särskild behörighet till den utbildning de sedan läser på YH. Det får visa sig om användarna tycker att det är viktigt att genomföra en sådan fördjupad analys i framtiden.

Vilka läser på komvux?

Fokus på komvuxstudier under 3-årsperioden innan YH-utbildningen.

I det här kapitlet kan du läsa om hur många som har läst på komvux innan de började på YH 2020. I början ger vi en översikt över hur många som läst på komvux året innan YH-utbildningen, men sedan fokuserar vi på hur många som läst någon gång under treårsperioden innan YH-utbildningen. I tabellbilagan finns uppgifter för båda perioderna. I tabellbilagan finns även uppgifter för dem som började på YH 2019.

3-årsperioden innan YH = 2017–2020.

Varken YH eller komvux följer någon terminsindelning. YH-utbildningar kan starta så tidigt som i januari och så sent som i december även om de flesta startar i augusti. Därför har vi definierat komvuxstudier 1 år innan YH som studier under 2019 och 2020. Komvuxstudier 1–3 år innan YH definierar vi som studier under 2017 till 2020.

Endast godkända betyg från komvux räknas.

Hur många som läst på komvux mäter vi genom att räkna personer som fått godkänt betyg från kurser i komvux, dvs. betygen A–E eller G, VG, MVG.

Faktorer som vi undersöker.

Vi undersöker hur vanligt det är att de studerande på YH har läst på komvux utifrån

- ålder
- härkomst och tid i Sverige
- tidigare utbildning
- utbildningsområde inom YH.

Vi börjar alla avsnitt med att visa hur stora de olika grupperna är bland alla som påbörjat YH-studier under 2020.

En fjärdedel har läst på komvux någon gång under treårsperioden innan YH

Ungefär 28 000 studerande började på YH-utbildningar med start 2019 och 35 000 med start 2020. Drygt hälften var kvinnor och knappt hälften män.

I tabell 1 kan du se att knappt var femte antagen har läst på komvux året innan YH. Andelen är ungefär lika hög bland kvinnor som bland män. Under treårsperioden innan YH har ungefär var fjärde någon gång läst på komvux. Andelen är något högre bland kvinnor än bland män.

Tabell 1. Antal och andel antagna till YH 2019 och 2020 som läst på komvux efter kön

Antagna som påbörjat YH 2019 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2018–2019 (1 år innan YH) respektive någon gång under 2016–2019 (1–3 år innan YH)
Antagna som påbörjat YH 2020 och som tagit poäng på komvux under 2019–2020 (1 år innan YH) respektive någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

	Antal som tagit poäng på komvux			Andel i procent av alla antagna		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Antagna 2019 som läst på komvux 1 år innan YH	5 277	2 952	2 325	19	19	18
Antagna 2019 som läst på komvux 1–3 år innan YH	7 376	4 280	3 096	26	28	24
Antagna 2020 som läst på komvux 1 år innan YH	6 419	3 561	2 858	18	19	17
Antagna 2020 som läst på komvux 1–3 år innan YH	8 839	5 017	3 822	25	27	23

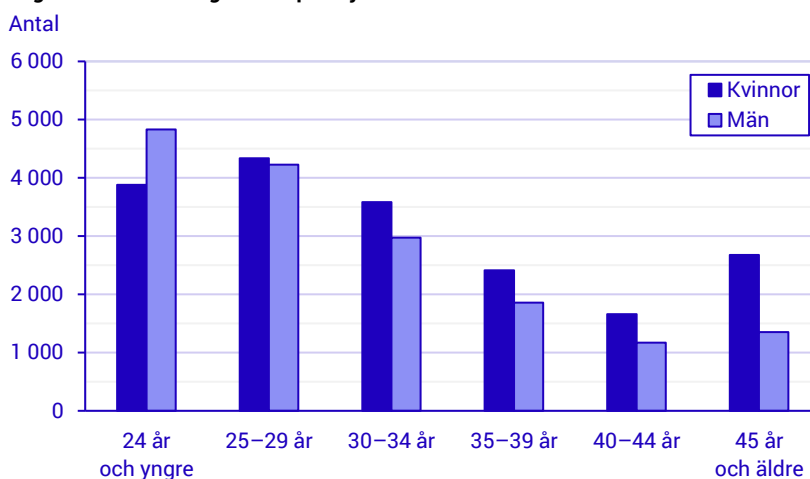
I det här avsnittet beskriver vi enbart antagna till YH 2020 och hur många som läst på komvux under 3-årsperioden innan YH.

Åldersfördelning av samtliga antagna till YH.

Vanligt med komvuxstudier i alla åldersgrupper

Medianåldern bland dem som påbörjade YH-studier 2020 är 31 år för kvinnor och 29 år för män. Bland män är det flest i åldersgruppen upp till 24 år. Bland kvinnor är det flest i åldersgruppen 25 till 29 år. Bland kvinnor är det inte ovanligt att studera på YH i åldern 45 år eller äldre.

Diagram 1. Antal antagna som påbörjat YH-studier 2020 efter ålder och kön

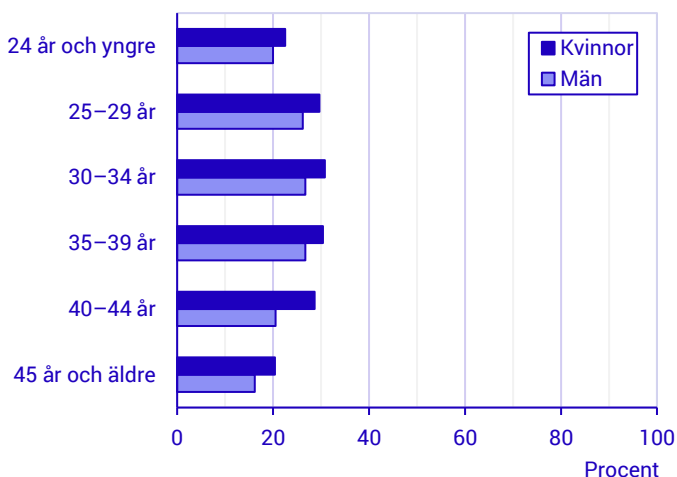
I diagram 2 ser du att det bland kvinnor är vanligast med komvuxstudier innan YH i åldern 25 till 44 år. Bland män är det vanligast i åldern 25 till 39 år. Generellt är det en något lägre andel bland män än bland kvinnor som har läst på komvux. Skillnaden mellan kvinnor och män är störst i åldersgruppen 40 till 44 år.

En lägre andel har läst på komvux i åldern upp till 24 år, både bland kvinnor och bland män. Lägst är andelen bland dem som är 45 år eller äldre.

Hur vanliga är komvuxstudier bland YH-studerande i olika åldrar?

Diagram 2. Andel som läst på komvux efter ålder

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017-2020 (1-3 år innan YH)

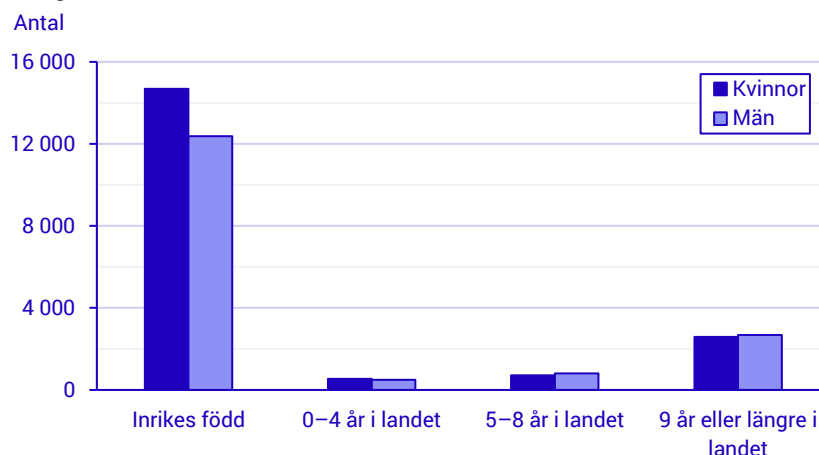

Vanligast att läsa på komvux bland utrikes födda som varit i Sverige kort tid

Bland dem som började på YH 2020 är 79 procent av kvinnorna och 75 procent av männen födda i Sverige. Av dem som är födda utomlands har två tredjedelar varit i Sverige länge (minst 9 år).

Nationell bakgrund för samtliga antagna till YH.

Diagram 3. Antal antagna som påbörjat YH-studier 2020 efter nationell bakgrund, tid i Sverige och kön

Not: 79 personer saknar uppgift om födelseland eller om antal år i Sverige.

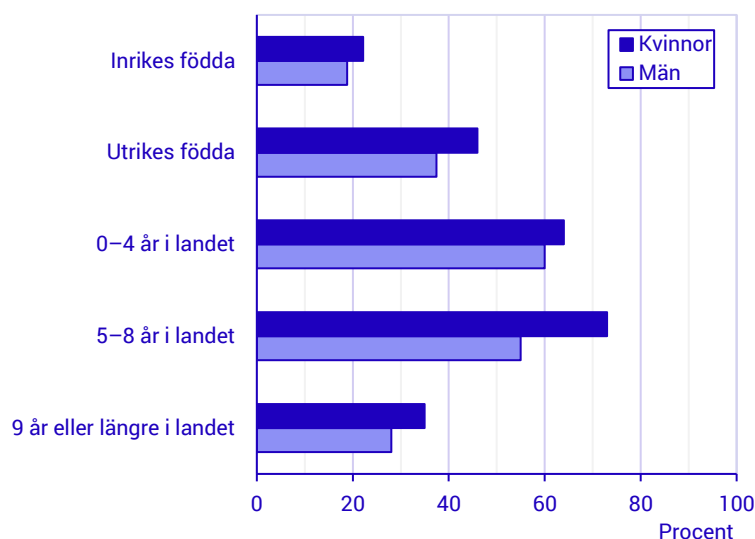
Det är mycket vanligare att ha läst på komvux innan YH-studierna bland dem som är födda utomlands än bland dem som är födda i Sverige. Bland utrikes födda är det ungefär en dubbelt så stor andel som har läst på komvux innan YH jämfört med inrikes födda. Se diagram 4.

Generellt är andelen högre ju kortare tid personerna varit i Sverige, men bland kvinnor är andelen högst bland dem som varit Sverige 5-8 år.

Hur vanliga är komvuxstudier bland YH-studerande med olika nationell bakgrund?

Diagram 4. Andel som läst på komvux efter födelseland och tid i Sverige

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017-2020 (1-3 år innan YH)

Här kan du läsa vilka utbildningar som ingår i de olika utbildningsnivåerna.

Studerandes tidigare utbildningsnivå

De flesta antagna till YH 2020 har en 3-årig gymnasial utbildning innan de börjar på YH. Det ser du i diagram 5. Av kvinnorna är det 54 procent jämfört med 59 procent av männen. I gruppen med 3-årig gymnasial utbildning ingår

- personer med slutbetyg från gymnasieskolan före GY 2011⁹
- personer med examen från gymnasieskolan från GY 2011. Här ingår även de som inte nått upp till kraven för examen, men som läst ett helt program på 2 500 poäng och fått ett studiebevis.

Den näst vanligaste utbildningsnivån är eftergymnasiala utbildningar kortare än 3 år. Det är 21 procent av kvinnorna och 20 procent av männen som har den utbildningsnivån. Där ingår personer med examina från kortare högskoleutbildningar (högskoleexamen), men även personer som läst högst fem terminer på högskolan utan att ha avslutat med en examen. Även YH-utbildningar ingår där.

Därefter följer personer med eftergymnasiala utbildningar på minst 3 år. Det är 17 procent av kvinnorna och 12 procent av männen som har en minst 3-årig eftergymnasial utbildning. Där ingår såväl personer med kandidat-, master- eller doktorexamen som personer som tagit poäng motsvarande tre års studier utan att avsluta med examen.

Den näst minsta gruppen är personer med en högst 2-årig gymnasial utbildning. Här ingår såväl de som läst tvååriga linjer på gymnasiet före 1994 och de som läst högst två år på treåriga program.

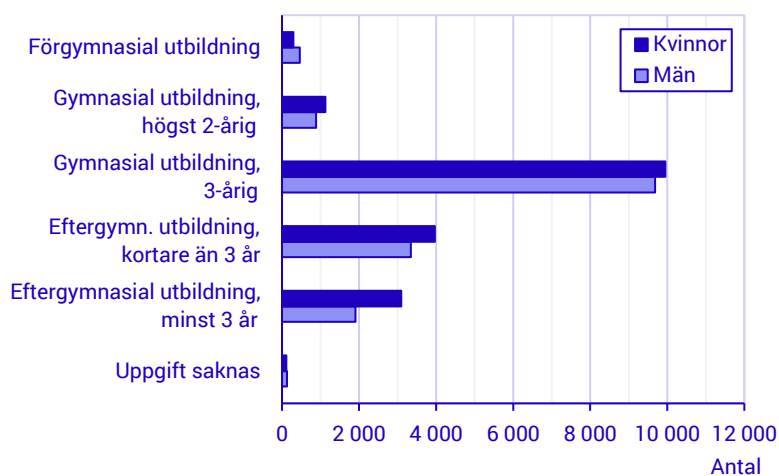
Den minsta gruppen är personer som inte läst på gymnasial nivå. Deras utbildningsnivå kallas för förgymnasial.

---

⁹ Gymnasieskolan reformerades år 2011. Före det gällde läroplanen från 1994 (Lpf 94).

Diagram 5. Antal antagna som påbörjat YH-studier 2020 efter tidigare utbildningsnivå och kön

Hur hänger utbildningsnivån innan YH och komvuxstudierna ihop?

I statistiken över utbildningsnivån ingår även komvuxstudierna eftersom utbildningsnivån mäts det år personen påbörjar YH-utbildningen. Hur påverkar då komvuxstudierna utbildningsnivån? För de flesta studerande förblir utbildningsnivån oförändrad genom komvuxstudierna:

- Personer som redan har en 3-årig gymnasieutbildning från gymnasieskolan och som sedan kompletterar med kurser på komvux behåller sin utbildningsnivå i statistiken.
- Personer med en förgymnasial eller kortare gymnasial utbildning som läser in en hel gymnasieutbildning och tar ut examen redovisas i gruppen personer med 3-årig gymnasieutbildning.
- Personer med förgymnasial utbildning som läst på komvux, men som inte tagit ut en examen redovisas i gruppen personer med högst 2-årig gymnasial utbildning.
- Utbildningsnivån för personer med en eftergymnasial utbildning sedan tidigare påverkas inte av komvuxstudierna.

Högst andel har läst på komvux av dem med kortare gymnasial utbildning

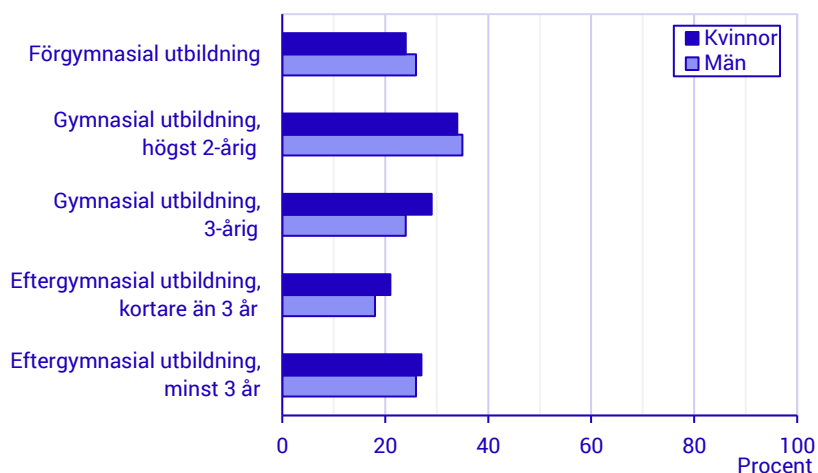
I diagram 6 ser du att andelen som läst på komvux innan YH-utbildningen är högre ju lägre utbildningsnivå de studerande har innan YH-utbildningen, men det finns två undantag.

- I gruppen studerande med högst förgymnasial utbildning är andelen som läst på komvux lägre än i gruppen som har en gymnasial utbildning på högst två år. Tänk på att en del personer har höjt sin utbildningsnivå från förgymnasial till gymnasial genom komvuxstudierna.
- I gruppen studerande med en eftergymnasial utbildning på minst 3 år är det däremot en högre andel som har läst på komvux än bland dem med en eftergymnasial utbildning kortare än 3 år.

Hur vanliga är komvuxstudier bland YH-studerande med olika utbildningsnivå (utbildningsnivå innan YH)?

Diagram 6. Andel som läst på komvux efter tidigare utbildningsnivå

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

De flesta högutbildade som läser på komvux är utrikes födda

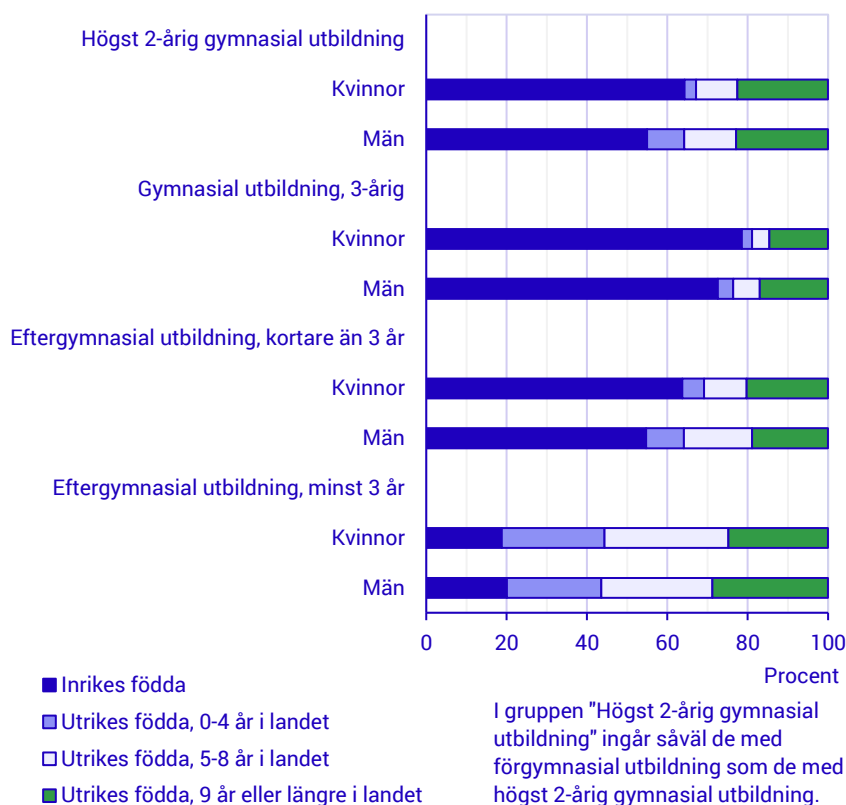
Man kan fråga sig varför det är så många i gruppen med en minst 3-årig eftergymnasial utbildning som läser på YH och som dessutom läst på komvux innan det. En förklaring till komvuxstudierna är att ungefär 80 procent i gruppen är utrikes födda och många har varit i Sverige kortare än 9 år, se diagram 7. Längre fram i rapporten kommer du se att de vanligaste kurserna är Engelska och Svenska som andraspråk. Det betyder att de utrikes födda sannolikt läser på komvux för att få tillräckliga kunskaper och godkända betyg i dessa kurser för att kunna läsa vidare på YH eller högskolan.

Bland dem med förgymnasial eller högst 2-årig gymnasial utbildning och bland dem med kortare eftergymnasial utbildning sedan tidigare är det runt 40 procent som är utrikes födda. Andelen är något lägre bland kvinnor och något högre bland män.

Lägst är andelen utrikes födda i den största gruppen av dem som läst på komvux: gruppen med en 3-årig gymnasieutbildning som högsta utbildning.

Diagram 7. Nationell bakgrund efter utbildningsnivå och kön

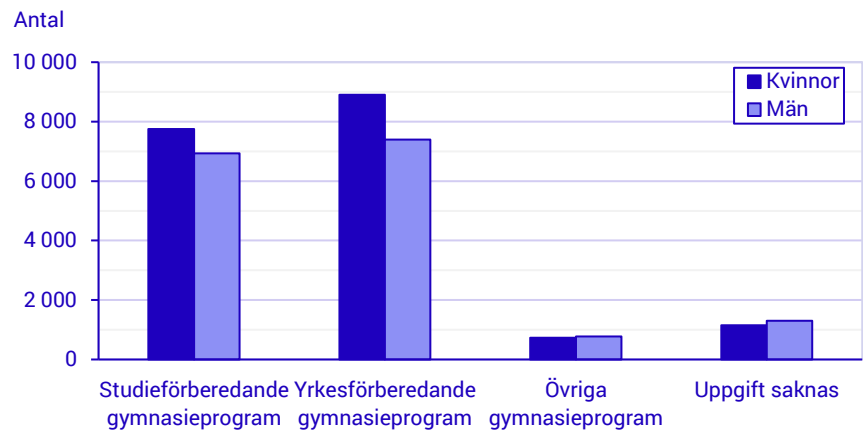
Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Vanligt med komvuxstudier bland kvinnor med yrkesförberedande gymnasieutbildning

Knappt hälften av de studerande har läst en yrkesförberedande linje eller ett yrkesförberedande program när de gick i gymnasieskolan. Drygt 40 procent läste en studieförberedande linje eller ett studieförberedande program. En mindre andel har läst en annan typ av gymnasieprogram, t.ex. individuella programmet. För ungefär 10 procent saknas uppgift om gymnasiebakgrund. Det handlar uteslutande om personer som genomgått gymnasieskolan utomlands.

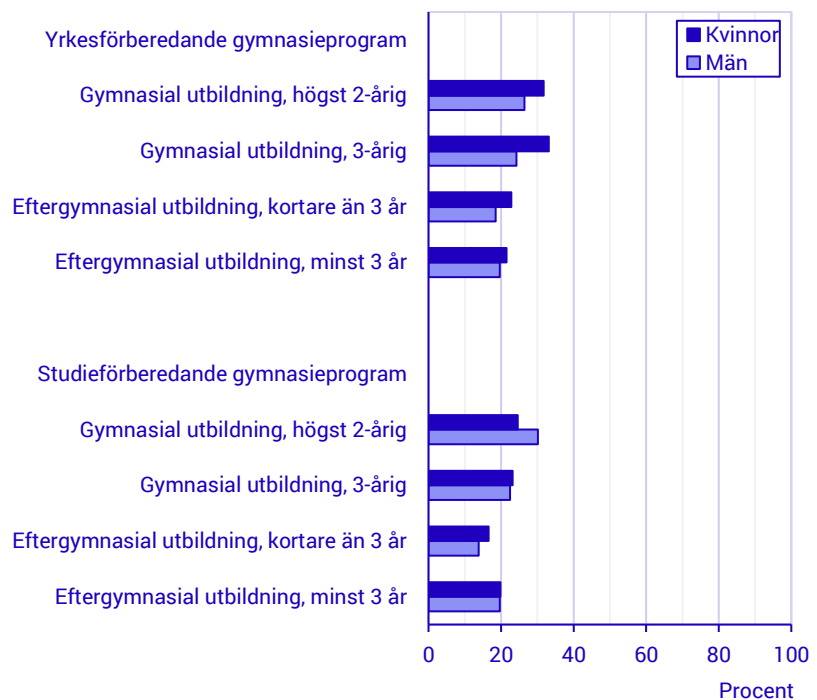
Diagram 8. Antal antagna som påbörjat YH-studier 2020 efter gymnasiebakgrund och kön

Det är svårt att dra några slutsatser utifrån statistiken om det har någon betydelse vilken typ av program de studerande har läst när de gick i gymnasieskolan. Högst är andelen som läst på komvux innan YH bland kvinnor med en högst 2-årig eller en 3-årig yrkesförberedande gymnasieutbildning med yrkesinriktning som högsta utbildning och bland män med en högst 2-årig studieförberedande gymnasieutbildning.

Hur vanliga är komvuxstudier bland YH-studerande beroende på deras tidigare utbildningsnivå och vad de har läst på gymnasiet?

Diagram 9. Andel som läst på komvux efter gymnasiebakgrund och utbildningsnivå
Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Vanligast med komvuxstudier innan studier på YH inom Data/IT

Utbildningarna inom YH brukar kategoriseras i 15 utbildningsområden. Det finns åtta utbildningsområden med minst 1 000 antagna som påbörjat studier år 2020. Det största området är Ekonomi, administration och försäljning. Det minsta av dessa åtta är Transporttjänster. Därutöver finns sju mindre utbildningsområden.

Könsfördelningen är skev i nästan samtliga utbildningsområden. Bland de större utbildningsområdena är det endast området Kultur, media och design som har ungefär lika många kvinnor som män. Inom det största utbildningsområdet finns fler kvinnor än män och i de tre därpå följande områden finns fler män än kvinnor. Se tabell 2.

Utbildningsområden för samtliga antagna till YH

Tabell 2. Antal antagna som påbörjat YH-studier 2020 efter utbildningsområde och kön

	Totalt	Kvinnor	Män
Ekonomi, administration och försäljning	7 110	5 192	1 918
Data/IT	5 458	1 673	3 785
Samhällsbyggnad och byggteknik	5 401	1 739	3 662
Teknik och tillverkning	5 110	1 150	3 960
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	5 064	4 518	546
Hotell, restaurang och turism	1 517	1 142	375
Kultur, media och design	1 490	812	678
Transporttjänster	1 285	543	742
Pedagogik och undervisning	883	596	287
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	674	457	217
Journalistik och information	363	269	94
Säkerhetstjänster	309	139	170
Juridik	209	182	27
Friskvård och kroppsvård	164	154	10
Övrigt	184	106	78

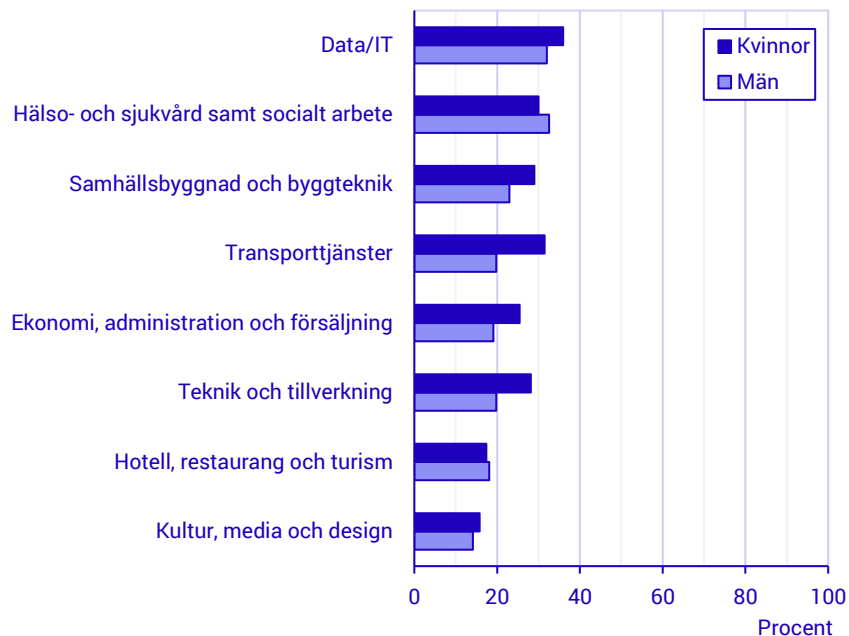
Andelen som läst på komvux innan YH varierar mellan utbildningsområdena. Ser man till de större utbildningsområdena (diagram 10a) är andelen högst bland dem som läser YH-utbildningar inom området Data/IT. Lägst var andelen bland dem som läser inom området Hotell, restaurang och turism samt inom området Kultur, media och design. Inom samtliga områden förutom området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och området Hotell, restaurang och turism är det en större andel av kvinnorna som har läst på komvux än av männen.

De mindre utbildningsområdena finns i diagram 10b.

Hur vanliga är komvuxstudier bland YH-studerande inom olika utbildningsområden?

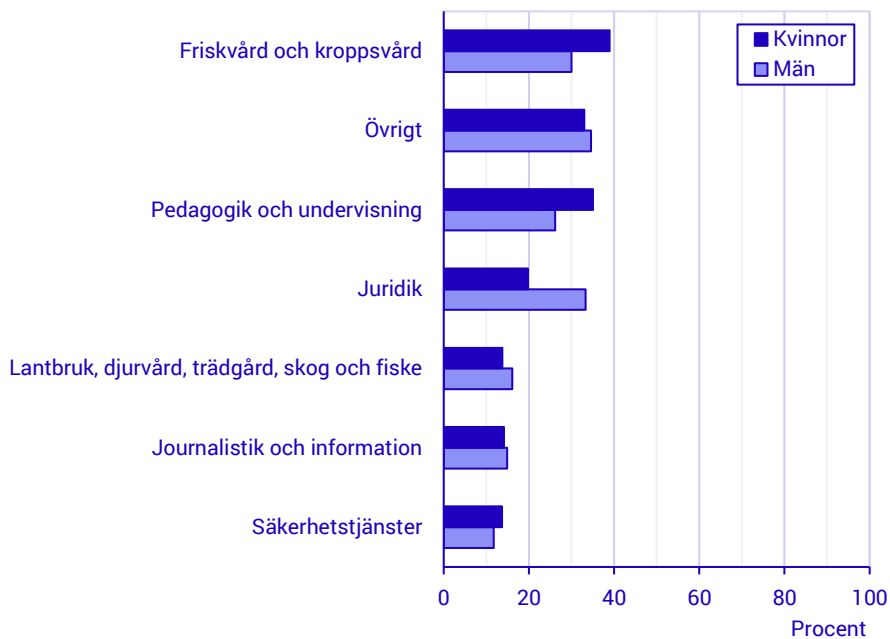
Diagram 10a. Andel som läst på komvux efter utbildningsområde, de åtta största utbildningsområdena sett till antal antagna

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Diagram 10b. Andel som läst på komvux efter utbildningsområde, de sju mindre utbildningsområdena sett till antal antagna

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Omfattning och inriktning på komvuxstudierna

I det här kapitlet kan du läsa mer om de antagna till YH 2020 som läst på komvux upp till tre år innan YH, dvs. någon gång under perioden 2017 till 2020. Du kan läsa om omfattningen på komvuxstudierna i form av antal godkända poäng och inriktningen på studierna. Kapitlet avslutas med statistik över de vanligaste kurserna.

Vanligast att ta poäng inom teoretiska kurser

Majoriteten av de studerande har huvudsakligen tagit poäng inom teoretiska kurser. Det är även vanligt att i huvudsak läsa yrkesämnen. En mycket liten andel har tagit lika många poäng inom teoretiska och inom yrkesämnen eller endast tagit poäng på grundskolenivå. Det är samma mönster för kvinnor som för män.

400 verksamhetspoäng inom komvux motsvarar en termins heltidsstudier.

Tabell 3. Inriktning på komvuxkurserna

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

	Antal som har läst på komvux		Andel i procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Huvudsakligen teoretiska ämnen	2 980	2 308	59	60
Huvudsakligen yrkesämnen	1 757	1 228	35	32
Lika många poäng inom teoretiska och yrkesämnen	177	156	4	4
Endast kurser i grundskolämnen	103	130	2	3
Summa	5 017	3 822	100	100

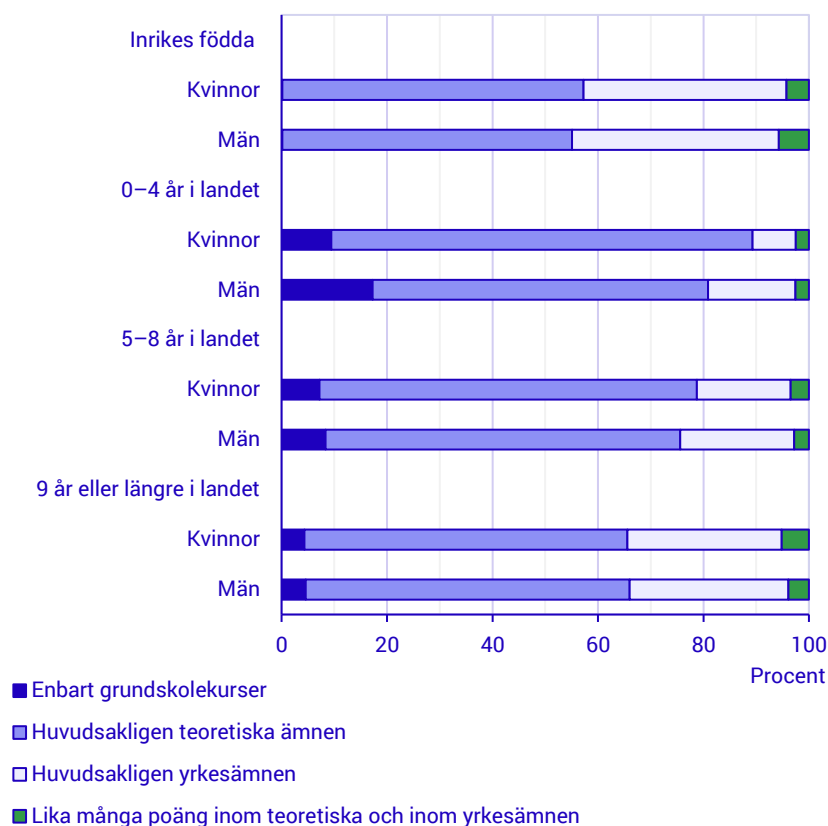
Yrkeskurser vanligare bland inrikes födda

Det finns vissa skillnader i inriktningen på komvuxstudierna mellan inrikes och utrikes födda och beroende på hur länge de utrikes födda varit i Sverige. Se diagram 11.

- Bland inrikes födda är det lite mer än hälften som huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen och mindre än hälften som huvudsakligen läst kurser i yrkeskurser.
- Ju kortare tid de utrikes födda varit i Sverige desto högre andel har huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen eller enbart kurser på grundskolenivå.

- Bland dem som varit i Sverige 9 år eller längre är andelen som huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen något högre än bland inrikes födda.
- Bland utrikes födda förekommer även personer som enbart läst på grundskolenivå. Även det är vanligare ju kortare tid personerna varit i Sverige. Andelen är särskilt stor bland män som varit i Sverige högst fyra år.

Diagram 11. Inriktning på komvuxkurserna efter nationell bakgrund och kön
Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

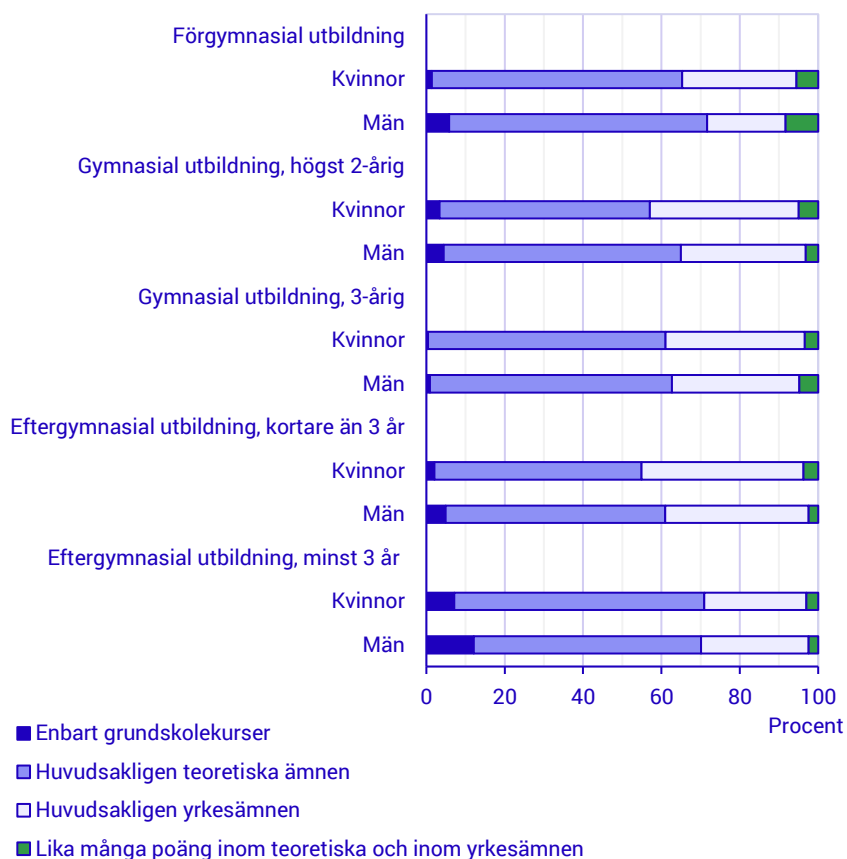
Små skillnader mellan personer med olika utbildningsnivå

I diagram 12 kan du se att det endast finns små skillnader vad gäller inriktningen på komvuxstudierna mellan personer med olika utbildningsnivå. Oavsett utbildningsnivå är det vanligast att de studerande i huvudsak läst kurser i teoretiska ämnen.

Lägg märke till att andelen som endast läst kurser på grundskolenivå är högst bland dem med minst 3-årig eftergymnasial utbildning. Det är med all säkerhet personer med en eftergymnasial utbildning från ett annat land som läser kurser i svenska.

Diagram 12. Inriktning på komvuxkurserna efter utbildningsnivå före YH och kön

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

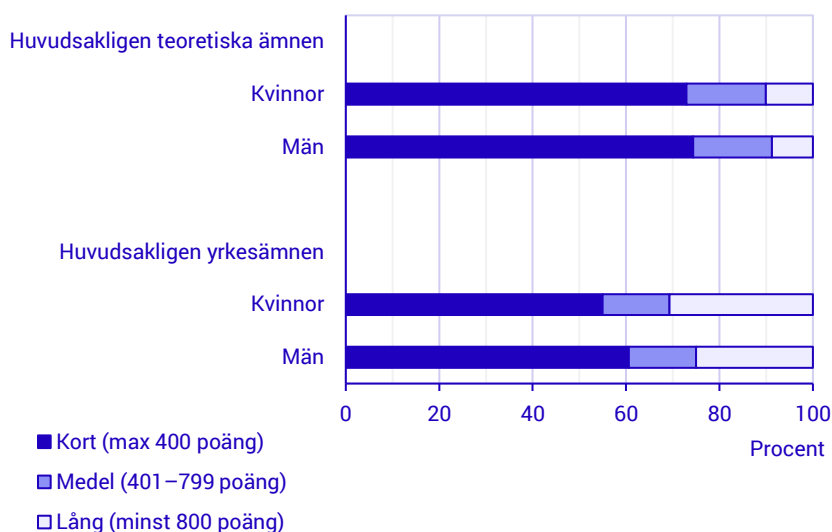
Längre studier något vanligare bland dem som läst yrkesämnena

Majoriteten har tagit högst 400 poäng vilket motsvarar högst en termins heltidsstudier. Bland dem som huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen har tre fjärdedelar tagit högst 400 poäng. I gruppen som huvudsakligen läst kurser i yrkesämnena är andelen lite lägre – 55 procent av kvinnorna och 61 procent av männen har tagit högst 400 poäng.

Bland dem som huvudsakligen läst kurser i teoretiska ämnen är det ganska ovanligt att ta poäng motsvarande ett års heltidsstudier eller längre (minst 800 poäng). Det är emellertid vanligare bland dem som huvudsakligen läst yrkesämnena. I den gruppen har 31 procent av kvinnorna och 25 procent av männen tagit minst 800 poäng.

Diagram 13. Andel i procent som läst komvuxkurser efter omfattning och inriktning på komvuxkurserna

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Data/IT-utbildning vanligast bland män och Vård- och omsorgsprogrammet bland kvinnor

Det finns en stor spridning vad gäller inriktningar på de yrkesämnena som de studerande läst på komvux under treårsperioden innan de började läsa på yrkeshögskolan 2020.

Här följer en beskrivning av några huvudsakliga resultat:

- Av samtliga som läst på komvux har 19 procent tagit poäng motsvarande högst en termins heltidsstudier (huvudsakligen inom yrkesämnena). Den vanligaste inriktningen bland kvinnorna är Vård- och omsorgsprogrammet, följt av Ekonomiprogrammet och Data/IT-utbildning. Bland män är Data/IT den vanligaste inriktningen, följt av El- och energiprogrammet.
- Av samtliga som läst på komvux har 5 procent tagit poäng som motsvarar mer än en termins heltidsstudier, men mindre än två terminer (huvudsakligen inom yrkesämnena). Den vanligaste inriktningen är Vård- och omsorgsprogrammet.
- Av samtliga som läst på komvux har 10 procent tagit poäng som motsvarar minst två terminers heltidsstudier (huvudsakligen inom yrkesämnena). Även bland dessa är den vanligaste inriktningen Vård- och omsorgsprogrammet.

Tabell 4. Antal personer som tagit poäng huvudsakligen inom yrkesämnena efter inriktning på komvuxkurserna

Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Inriktning på komvuxkurserna	Totalt	Kvinnor	Män
Huvudsakligen yrkesämnena – kort (max 400 poäng)	1 710	966	744
Data/IT-utbildning	502	148	354
Vård- och omsorgsprogrammet	232	203	29
Ekonomiprogrammet	195	156	39
Handels- och administrationsprogrammet	154	122	32
El- och energiprogrammet	149	22	127
Estetiska programmet	114	78	36
Övriga inriktningar	364	237	127
Huvudsakligen yrkesämnena – medel (401–799 poäng)	428	251	177
Vård- och omsorgsprogrammet	104	85	19
Övriga inriktningar	324	166	158
Huvudsakligen yrkesämnena – lång (minst 800 poäng)	847	540	307
Vård- och omsorgsprogrammet	391	324	67
Övriga inriktningar	456	216	240

Not: Endast inriktningar med minst 100 personer totalt som tagit poäng särredovisas.

Kurser i Engelska och Svenska som andraspråk vanligast

Grundskolekurser – Svenska som andraspråk vanligast

Även om gymnasiekurser är vanligast så förekommer det ändå att personer läser grundskolekurser. Som vi såg i tabell 3 är det 3 procent (230 personer) som endast har läst grundskolekurser. Därutöver har en del av dem som huvudsakligen läst gymnasiekurser också läst grundskolekurser. På grundskolenivå är den vanligaste kursen Svenska som andraspråk. Den kursen motsvarar kursen Svenska fast anpassat för personer som inte har svenska som modersmål. Den näst vanligaste kursen på grundskolenivå är Engelska. Se tabell 5.

Tabell 5. Antal personer som fått godkänt betyg inom olika kurser på grundskolenivå
Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Kursnamn	Totalt	Kvinnor	Män
Svenska som andraspråk	2 483	1 379	1 104
Engelska	1 355	840	515
Matematik	253	151	102
Övriga kurser	94	48	46

Gymnasiekurser – Engelska och Svenska som andraspråk vanligast

I tabell 6 ser du att den vanligaste kursen på gymnasienivå är Engelska 6, en kurs som krävs för att få grundläggande behörighet till högskolestudier. Men det är även många YH-utbildningar som har denna kurs som särskilt förkunskapskrav. Av alla 1 350 utbildningsomgångar som startade 2020 hade cirka 370 Engelska 6 som förkunskapskrav.

Den näst vanligaste kursen är Svenska som andraspråk 2. Även den kursen krävs för att få grundläggande behörighet till högskolestudier. I likhet med Engelska 6 finns många YH-utbildningar som ställer krav på Svenska/Svenska som andraspråk 2. Av dem som startade 2020 var det cirka 520 utbildningsomgångar som hade det förkunskapskravet.

Det är nästan lika många som har läst Svenska som andraspråk 1 som Svenska som andraspråk 2. Det är även vanligt att de studerande har läst Engelska 5. Båda kurserna ingår i den grundläggande behörigheten för yrkeshögskolan.

På listan över de vanligaste kurserna finns främst teoretiska kurser, men även ett antal kurser som hör till Vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet.

I tabellen nedan ingår de 45 kurser inom vilka minst 200 personer fått ett godkänt betyg. Därutöver har studerande tagit poäng i ytterligare 560 olika kurser. Bland dessa kurser finns i huvudsak kurser i yrkesämnena.

Tabell 6. Antal personer som fått godkänt betyg inom olika kurser på gymnasial nivå
Kurser med minst 200 personer som fått godkänt betyg
Antagna som påbörjat YH-studier 2020 och som tagit poäng på komvux någon gång under 2017–2020 (1–3 år innan YH)

Kursnamn	Totalt	Kvinnor	Män
Engelska 6	1 556	979	577
Svenska som andraspråk 2	1 212	725	487
Svenska som andraspråk 1	1 185	704	481
Engelska 5	1 026	617	409
Programmering 1	968	302	666
Svenska som andraspråk 3	845	515	330
Matematik 2b	833	416	417
Gymnasiearbete	772	466	306
Matematik 2a	722	392	330
Svenska 2	656	369	287
Specialpedagogik 1	647	544	103
Hälsopedagogik	638	518	120
Företagsekonomi 1	579	420	159
Psykologi 1	569	407	162
Samhällskunskap 1b	560	322	238
Psykiatri 1	545	439	106
Etik och människans livsvillkor	515	404	111
Religionskunskap 1	500	271	229
Naturkunskap 2	494	363	131
Medicin 1	481	382	99
Vård- och omsorgsarbete 2	470	386	84
Svenska 3	451	260	191
Information och kommunikation 1	419	325	94
Vård- och omsorgsarbete 1	413	325	88
Historia 1b	317	163	154
Naturkunskap 1b	314	174	140
Matematik 1a	309	183	126
Samhällskunskap 1a2	294	199	95
Datorteknik 1a	274	56	218

Kursnamn	Totalt	Kvinnor	Män
Engelska 7	273	142	131
Naturkunskap 1a1	267	167	100
Vård och omsorg vid demenssjukdom	253	201	52
Akutsjukvård	250	219	31
Matematik 3b	249	121	128
Svenska 1	244	132	112
Kommunikation	243	191	52
Matematik 3c	231	56	175
Matematik 1b	229	138	91
Webbutveckling 1	228	105	123
Företagsekonomi 2	222	183	39
Administration 1	212	178	34
Fysik 1a	203	60	143
Medicin 2	200	177	23
Moderna språk 1	200	119	81

Grundläggande behörighet till yrkeshögskolan och till högskolan

För att få examen från yrkesprogram, och därmed grundläggande behörighet till yrkeshögskolan, krävs sedan gymnasiereformen 2011 godkänt betyg i följande kurser:

- Svenska 1 alternativt Svenska som andraspråk 1
- Engelska 5
- Matematik 1

För att få grundläggande behörighet till högskolan krävs dessutom godkända betyg i

- Svenska 2 alternativt Svenska som andraspråk 2
- Svenska 3 alternativt Svenska som andraspråk 3
- Engelska 6.

Avslutande reflektioner

Den här rapporten visar att komvux är viktig för att öka antalet personer som är behöriga till YH-utbildningar.

- Det handlar om utrikes födda som behöver lära sig svenska innan de kan tillgodogöra sig en eftergymnasial utbildning och därefter utöva yrket som utbildningen syftar till. Det blir tydligt att utrikes födda med en eftergymnasial utbildning sedan tidigare läser på komvux för att lära sig svenska och för att få godkänt betyg i de kurser som krävs för att bli behörig till YH-utbildningar.
- Många YH-utbildningar ställer krav på teoretiska kurser från gymnasieskolan som går utöver den grundläggande behörigheten. Både inrikes och utrikes födda personer i alla åldrar och med olika utbildningsnivå sedan tidigare kan behöva komplettera med dessa kurser.

Något som rapporten inte svarar på är hur väl komvux fungerar för att uppnå särskilda behörigheter inom yrkesämnen. De vanligaste kurserna bland dem som läser på komvux är teoretiska kurser och kurser som hör till Vård- och omsorgsprogrammet. Utöver de största kurserna som listas i rapporten förekommer flera hundra andra kurser, de flesta har endast lästs av ett fåtal av de antagna till YH. För att svara på frågan vad som skulle krävas för att fler skulle bli behöriga till YH-utbildningar behövs en större analys där följande aspekter skulle kunna ingå:

- Vilka särskilda förkunskapskrav finns för olika YH-utbildningar?
- I vilken omfattning erbjuder komvux de kurser som ställs som särskilda förkunskapskrav till YH och hur varierar det mellan kommuner?
- I vilken mån har studerande möjlighet att planera sina studier? Har de studerande i praktiken möjlighet att bestämma sig för en särskild YH-utbildning och sedan läsa in det som krävs på komvux? För att säkerställa att utbildningarna efterfrågas av arbetslivet är planeringshorisonten för YH-utbildningar fortfarande kort. Förut beviljades högst två utbildningsomgångar i taget, därefter fick utbildningsanordnaren söka nytt tillstånd hos MYH och det var inte säkert att utbildningen beviljades på nytt. Det vanligaste är att utbildningsanordnaren startar en omgång per år. Numera beviljas en del utbildningar tre omgångar, vilket förbättrar planeringshorisonten för den som vill söka en YH-utbildning.
- En mer detaljerad analys skulle kunna omfatta information om hur förkunskapskrav, söktryck, behöriga sökande och komvuxstudier samt studier på behörighetsgivande förutbildning hänger ihop.

Kort om statistiken

Statistikens ändamål och innehåll

Bakgrund

Yrkeshögskolan har sedan starten 2009 byggts ut alltmer. En viktig förutsättning för utbyggnaden är att det finns tillräckligt många behöriga sökande. Personer som saknar grundläggande eller särskild behörighet till yrkeshögskolan kan få den genom komvux. Sedan 2017 har personer rätt att läsa in grundläggande och särskild behörighet till yrkeshögskolan inom ramen för komvux. Hur många har då läst på komvux innan yrkeshögskolan och vad har de läst? Det ger den här rapporten svar på. Statistiken bygger på registret över studerande i yrkeshögskolan och elever i komvux. Statistiken bygger på en sambearbetning av SCB:s register över studerande i yrkeshögskolan och Skolverkets register över elever i komvux.

Användare

Rapporten riktar sig främst till de som arbetar med att utforma regelverk och skapa förutsättningar för utbildningsformen YH, såsom Utbildningsdepartementet och Myndigheten för yrkeshögskolan. Men även andra aktörer inom yrkeshögskolan kan vara intresserade av rapporten, som till exempel företrädare för utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter.

Mer information om YH- och om komvuxstatistiken.

Mer information om ändamål och innehåll i yrkeshögskolestatistiken ges i avsnitt 1 i kvalitetsdeklarationen på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0701.

Mer information om komvuxstatistiken ges i avsnitt 1 i kvalitetsdeklarationen på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0106.

Statistikens framställning

Antagna till YH nettoräknas.

I rapporten redovisas antagna till yrkeshögskolan som påbörjat studier 2020 efter kön, ålder, nationell bakgrund och tid i Sverige, utbildningsbakgrund och utbildningsområde i YH. Antalet antagna är nettoräknad, det vill säga om en person påbörjat flera utbildningar under året räknas den ändå bara en gång. Statistiken per utbildningsområde är nettoräknad på så sätt att en person endast räknas en gång per utbildningsområde.

Definition av komvuxstudier 1 år resp. 1–3 år innan YH.

Komvuxstudierna mäts året innan YH och under treårsperioden innan YH. Varken YH eller komvux följer någon terminsindelning. YH-utbildningar kan starta så tidigt som i januari och så sent som i december även om de flesta startar i augusti. Därför har vi definierat komvuxstudier 1 år innan YH som studier under 2019 och 2020. Komvuxstudier 1–3 år innan YH definierar vi som studier under 2017 till 2020. För dem som läst på komvux innan YH redovisas inriktningen och omfattningen på komvuxstudierna samt de vanligaste kurserna.

Mer information om YH- och komvuxstatistiken.

Mer information om YH-statistiken ges i Statistikens framställning på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0701.

Mer information om komvuxstatistiken ges i Statistikens framställning på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0106.

Endast godkända betyg från komvux räknas.

Hur många av de antagna till YH som läst på komvux mäter vi genom att räkna hur många antagna till YH som fått godkänt betyg från kurser i komvux, dvs. betygen A–E eller G, VG, MVG.

Ålder

Ålder avser åldern 31 december 2019 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2019 och 31 december 2020 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2020.

Nationell bakgrund och tid i landet

Nationell bakgrund redovisas i rapporten som inrikes respektive utrikes född. För de utrikes födda redovisas även tid i landet. Tid i landet avser differensen mellan det år personen började på YH och det år den folkbokfördes för första gången. En person som började på YH 2020 och som folkbokfördes för första gången samma år har enligt denna metod varit noll år i Sverige. En person som började på YH 2020 och som folkbokfördes för första gången 2016 har varit fyra år i Sverige.

Utbildningsnivå

Utbildningsnivå avser personens högsta utbildning till och med vårterminen 2019 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2019 och vårterminen 2020 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2020. I vissa fall har komvuxstudierna höjt personens utbildningsnivå, se sidan 16 i rapporten.

Gymnasiebakgrund

Gymnasiebakgrund avser inriktningen på gymnasiestudierna. Gymnasiebakgrunden mäts till och med vårterminen 2019 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2019 och vårterminen 2020 för antagna som påbörjat YH-utbildningar år 2020.

Utbildningsområde

Utbildningsområde avser den indelning av utbildningar i utbildningsområden som Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) använder. Utbildningsområdena bygger på standarden SUN 2020.

Omfattningen på komvuxstudierna.

Omfattningen på komvuxstudierna beräknas genom att summera poäng på kurser med godkänt betyg under perioden, både på grundläggande och på gymnasial nivå.

Inriktningen på komvuxstudierna.

Inriktningen på komvuxstudierna har tagits fram på följande sätt:

Varje kurs har utifrån sin benämning och utifrån kursbeskrivningar på Skolverkets hemsida kodats enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN

2020)¹⁰. Sedan har respektive kurs, i den mån det varit möjligt, kopplats till motsvarande dagens gymnasieprogram.

En del kurser har inte någon självklar koppling till ett gymnasieprogram. Då har följande principer använts:

- Kurser i språk (svenska, engelska, tyska, spanska m.fl.), samhällsvetenskapliga ämnen (historia, psykologi, religion, samhällskunskap) och NO-ämnena (matematik, fysik, kemi, biologi, naturkunskap) kan inte kopplas till något specifikt program. De redovisas istället som teoretiska ämnen.
- Det är svårt att knyta kurser till teknikprogrammet eftersom bara ett fåtal kurser är specifika för programmet. Teknikprogrammet särredovisas därför inte som inriktning på komvuxstudier.
- Kurser i företagsekonomi och juridik har kopplats till motsvarande ekonomiprogrammet.
- Ämnen inom inriktning 21 ("konst och media") enligt SUN redovisas som motsvarande det estetiska programmet (konst, teater, musik, dans).
- Kurskoder inom data/datakunskap (inriktning 480) redovisas som en egen grupp och kan inte klassificeras enligt dagens gymnasieprogram. Flertalet av dessa kurskoder kan nog tillhöra flera olika program i dagens gymnasieskola.
- Vissa kurser är på en övergripande nivå och kan inte kodas på motsvarande dagens program. Dessa har kodats som "ämnesövergripande".

Statistikens kvalitet

Statistiken över antagna till YH som påbörjat studier och hur många av dessa som tagit poäng på komvux är nettoräknad. YH-statistiken är annars inte nettoräknad, men komvuxstatistiken är det. År 2020 var det 34 950 personer som påbörjade YH-utbildningar. I den officiella statistiken över YH är antalet studerande 35 757, vilket ger en skillnad på 807 studerande. I yrkeshögskolestatistiken räknas varje person en gång för varje utbildning den läser. Denna skillnad i beräkningen bedöms inte ha någon påverkan på de övergripande resultaten.

Statistiken över hur många som fått godkända betyg inom komvux under aktuell period går inte att jämföra med den officiella statistiken över komvux. I komvuxstatistiken redovisas antal elever med godkända betyg under ett år och antal deltagare som fått godkänt betyg på olika

Samvärdbarhet med YH-statistiken.

Samvärdbarhet med komvuxstatistiken.

---

¹⁰ Läs mer på www.scb.se/SUN

kurser under ett år, men uppföljningsperioden i den här rapporten är två år (året innan YH) respektive fyra år (treårsperioden innan YH).

I statistiken över etableringen på arbetsmarknaden efter komvux redovisas varje person en gång, men då ingår endast de som bedöms avslutat sina komvuxstudier. Ett sådant villkor fanns inte i denna rapport.

Grupperingen av kurser med godkända betyg till omfattning och inriktning är gjort på ett liknande sätt som i Skolverkets statistik om etableringen på arbetsmarknaden efter komvux, men det finns skillnader i hur kurser har kodats och hänförs till de olika gymnasieprogrammen. Grupperingen är densamma som i komvuxstatistik som SCB tagit fram på uppdrag, till exempel till Region Skåne.

[Mer information om YH- och komvuxstatistiken.](#)

Registret över studerande i YH och registret över elever i komvux håller överlag mycket god kvalitet. Mer information om yrkeshögskolestatistikens kvalitet ges i avsnitten 2–5 i kvalitetsdeklarationen på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0701.

Mer information om komvuxstatistikens kvalitet ges i avsnitten 2–5 i kvalitetsdeklarationen på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0106.

Adult education prior to higher vocational education

Summary

Higher vocational education has been extended in recent years. An important premise for the expansion has been a sufficient number of qualified applicants to the programmes. Qualification to higher vocational education consists of basic qualification and any special prerequisites, which vary depending on the programme. Special prerequisites mainly refer to courses in national programmes at upper secondary school. Since 2017, those who lack the qualifications have the right to achieve these within the framework of municipal adult education.

Municipal adult education is an important form of education for increasing the number of qualified applicants to higher vocational education. There is a large number of students in municipal adult education and only a small proportion of them enter higher vocational programmes. However, for higher vocational education, municipal adult education is all the more important: Among those who entered higher vocational programmes in 2020, just under one in five had received credits from municipal adult education the previous year. In the three-year period before higher vocational education, roughly one in four students some time received credits from municipal adult education. This percentage is somewhat higher among women than among men.

The proportion of those who attended municipal adult education in the three-year period prior to higher vocational education was twice as high among foreign born persons as among persons born in Sweden. Among persons born in Sweden, about 20 percent attended municipal adult education, compared with about 40 percent among foreign born persons. This proportion is even larger among those who have been in Sweden a shorter period of time. Most highly educated people who attended municipal adult education before studying higher vocational education are foreign born.

About 60 percent of students have mainly received credits from theoretical courses, and about one third received credits in vocational subjects. Among foreign born persons who have a shorter period of residency in Sweden, even larger proportions mainly studied courses in theoretical subjects.

The most popular courses at upper secondary level were English 6 and Swedish as a second language 2. Both courses are required for basic

qualification to higher education studies, although many higher vocational programmes also require these courses as special prerequisites.

Municipal adult education is important for supplementing with courses in theoretical subjects and for recently arrived immigrants to acquire sufficient knowledge of Swedish, which is a condition for further studies. However, more in-depth analyses are needed to answer the question of how well municipal adult education helps to achieve special qualifications, particularly in vocational subjects.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.